

LAUSUNTO JYLKKÄ-ALAJÄRVI VOIMAJOHTOHANKKEEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA

Kh 24.01.2022 § 15

Valmistelija rakennustarkastaja Markus Jokitalo, puh. 040 1505310

Fingrid Oyj (jäljempänä hankkeesta vastaava) on toimittanut yhteysviranomaisena toimivalle Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus) ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, YVA-laki) mukaisen ympäristövaikutusten arviointiohjelman, joka koskee Kalajoen Jylkän ja Alajärven välistä 2 x 400+110 kV:n voimajohtoreittiä. Arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan laatima suunnitelma hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnin toteuttamisesta.

Tarkasteltavan 2 x 400+110 kilovoltin voimajohtohankkeen pohjoisempänä päätepisteenä on Kalajoen Jylkässä sijaitseva sähköasema ja eteläisempänä päätepisteenä on Fingridin Alajärvellä sijaitseva sähköasema. Tarkasteltavien voimajohtoreitti-vaihtoehtojen yhteispituus on noin 350 kilometriä. Sähköasemien välinen voimajohtoyhteys käsittää pääosin kaksi rinnakkaista 400+110 kilovoltin voimajohtoa ja tarkasteltavat voimajohtoyhteyden reitit sijoittuvat pääosin uuteen maastokäytävään ja vain hyvin lyhyeltä osin nykyisten voimajohtojen rinnalle.

Voimajohtoyhteydelle tarkastellaan kahta vaihtoehtoista reittiä Sievin Kunkylästä Toholammin Höyläsalonnevalle. Niistä läntinen sijoittuu hyvin lyhyeltä osin nykyisen 110 kilovoltin voimajohdon rinnalle ja itäinen lähemmäksi Toholammin keskustaaajamaa.

Rakennustarkastaja: Kunnanhallitus lausuu seuraavaa:

Toholammin kunnan näkemyksen mukaan laaditussa YVA-ohjelmassa esitetyt lähtötiedot Toholammin kuntaa koskien ovat oikeita ja riittäviä YVA-arvioinnin pohjaksi. Arvioinnin osalta kunta haluaa tuoda esille, että esitetyistä itäinen reittivaihtoehto aiheuttaa huomattavaa haittaa nykyisen maankäytön ja valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen näkökulmasta. Vaihtoehdon toteuttaminen keskustan tuntumaan heikentää valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen arvoja alueella, jossa suuri osa Toholammin asukkaista asuu ja asioi. Johtokäytävä jakaa keskustaaajaman selkeästi kahteen osaan ja pirstaloi keskeisen, potentiaalisen taajaman laajentumissuunnan (esim. Kerttulan kentän alue). Itäisen reittivaihtoehdon haitalliset vaikutukset ovat kohtuuttoman suuret ja kunta ei pidä sitä toteuttamiskelpoisena vaihtoehtona.

Kaavoituksen näkökulmasta katsottuna voimajohdon läntinen vaihtoehto kulkee Lestijoen osayleiskaavan yli lävistäen osayleiskaavan pientalovaltaisen asuntoalueen. Alue ei ole toteutunut ja linjan rakentaminen estää osittain sen toteuttamisen. Itäinen reittivaihtoehto puolestaan kulkee Kirkonkylän osayleiskaavan läpi sijoittuen pääosin maa- ja metsätalousalueille sekä keskustan länsipuolelle varatun ohitustien päälle. Osayleiskaava on monilta osin vanhentunut ja ko. ohitustievaraus on poistettu myös Keski-Pohjanmaan maakuntakaavasta. Länsi-Toholammin tuulivoimaosayleiskaavan ja Härkänevan osayleiskaavan alueilla reitti kulkee pääasiassa kaavoissa

osoitettujen maa- ja metsätalousalueiden läpi.

Vaikutukset maanomistajiin:

1. Yleistä

Nyt käynnissä olevassa Jylkkä-Alajärvi voimalinjahankkeen YVA-menettelyssä on kyettävä huomioimaan myös ihmisiin, maanomistajiin ja elinkeinoihin kohdistuvat vaikutukset. YVA on pidettävä isossa roolissa tämän tyyppisessä valtakunnallisesti merkittävissä hankkeissa, ja näitä ihmisiin, maanomistajiin ja elinkeinoihin liittyviä näkökulmia ei saa väheksyä. Arvioinnin on oltava vuorovaikutteista sekä otettava huomioon myös subjektiivisten kokemusten merkitys.

2. Nykyisen korvauskäytännön ongelmat

Korvausmenettely huomioi vain sen hetkisen maan arvon. Korvaus maksetaan kertakorvauksena. Näin ollen lunastuksen myötä maanomistaja luopuu pysyvästi sekä nykyisistä että tulevista mahdollisuuksistaan hyödyntää omistamaansa maata. Muuttuvassa toimintaympäristössä nykytilanne ei huomioi mahdollisuuksia esim. metsätalouden uusi ansaintakeinoja kuten hiilikompensaatiota.

Lunastukset toteutetaan vastoin maanomistajan tahtoa. Korvauksen perusteena olevat maapohjan taulukkoarvot eivät vastaa todellisia markkina-arvoja. Sen vuoksi korvaus ei vastaa maanomistajien näkemystä oikeudenmukaisesta korvauksesta.

3. Korvauskäytännön kehittäminen

Tavoitteena tulee olla, että korvauksella maanomistaja pystyisi hankkimaan vastaavan pinta-alan verran samanlaista maata. Maanomistajille maksettavat korvaukset tulee perustua todellisiin markkina-arvoihin. Lisäksi korvausten tulee noudattaa täyden arvon korvaamisen periaatetta. Käyttöoikeuden lunastuksessa tulee antaa jälleenhankintatakuu. Tämä tarkoittaa, että korvauksen määrä riittää uuden maan hankintaan ja kattaa myös siitä aiheutuvat muut kulut. Myös aiheutuvat haitat on korvattava täysimääräisesti.

Jotta lunastukset eivät aiheuttaisi ongelmia ihmisille ja elinkeinoille, tulee lunastuslaki uudistaa mahdollisimman pian. Olisi perusteltua avata myös keskustelu muista korvausmuodoista, kuten esimerkiksi lunastettavan maan korvaaminen yhteismetsäosuuksina.

Oheismateriaalina ELY-keskuksen lausuntopyyntö. Lausuntopyynnössä linkki arviointiohjelmaan ja materiaaliin.

Lisäksi oheismateriaalina MTK:n lausunto maanomistustuksista ja korvauksista.

Kunnanjohtaja: Kunnanhallitus hyväksyy rakennustarkastajan laatiman lausunnon.

Lisäksi kunnanhallitus päättää lausua, että

Fingrid Oyj etsii vielä vaihtoehtoisia ratkaisuja voimajohdolle, hyödyntäen aikaisempia jo maastossa olemassa olevia vanhoja sähkölinjakäytäväratkaisuja ja mahdollisuuden sijoittaa niihin kahdessa kerroksessa olevia säh-

kölinjoja. Nämä ratkaisut voivat pienentää ihmisiin, maanomistajiin ja elinkeinoihin liittyviä haitallisia vaikutuksia ja pienentää heille aiheutuvia taloudellisia menetyksiä, sekä suojella valtakunnallisesti arvokasta Lestijoen Natura-aluetta.

Maakaapeloinnin hyödyntämistä valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen, Lestijoen maisema-alueella, tulee tarkastella uudelleen.

Kunnanhallitus valtuuttaa kunnanjohtajaa tekemään lausuntoon tarvittavat teknisluontoiset korjaukset.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kunnanhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Kh:n jäsen Jukka Rimpioja palasi kokoukseen tämän asian käsittelyn jälkeen klo 16.59.